

14/7/04

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003, 24 oktober 2003 en 18 februari 2004;

Gelet op het ministerieel besluit van 04 december 2003 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 01 april 2004,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003:

Wegens de historische waarde:

- als monument:

Het park van Tervuren, gelegen te

Tervuren (Tervuren), Ackermansdreef ; Baddreef ; Badweg ; Blekerijdreef ; Duisburgsedreef ; Fazantenweg ; Grote Vaartdreef ; Kapucijnenpoortdreef ; Kastanjedreef ; Keizerinnedreef ; Kleine Vaartdreef ; Lattepoortdreef ; Leuvensedreef ; Olmendreef ; Potdreef ; Rijkunstdreef ; Spaans-Huisdreef ; Torendreef ; Van Coudenbergdreef ; Watermolendreef ; Wilde- Zwijnenweg ; Zaveldreef ; Kasteelstraat ; Klarastraat ; Leuvensesteenweg ; Markt ; Duisburgsesteen-

weg ; Hertenbergstraat ; Tervurenlaan ; Molenberglaan ; Museumlaan ; Paleizenlaan ; Pater Dupierreuxlaan ; Victor Van Espenlaan ; Waalse baan ; Warande ; Zittekestraat ; bekend ten kadaster:

Tervuren, 1e afdeling, sectie C, perceelnummers 55B, 57A/2, 62D, 62E, 63, 63/2A;

Tervuren, 1e afdeling, sectie E, perceelnummers 1/02A, 1/02G, 1/02H, 1C, 1D, 10D, 12D, 16, 17A, 17B, 18, 19, 2C, 20, 21, 22A, 22B, 23A, 23B, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 3, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 4E, 40, 41C, 41D, 42, 43, 44, 45, 46, 46/2, 47A, 48, 49M, 50B, 51B, 52A, 53A, 53B, 54A, 54B, 55A, 55B, 56A, 56B, 56C, 56D, 56E, 57A, 58A, 58B, 58C, 58D, 59A, 59B, 59C, 6E, 60A, 61A, 61B, 61C, 61D, 62A, 63C, 64C, 65/2A, 65B, 66A, 67A, 68/2A, 68A, 69/2A, 69A, 69B, 7B, 7C, 70A, 71A, 72A, 72B, 73B, 8K, 8L;

Tervuren, 2e afdeling, sectie D, perceelnummers 56A, 72B, 73A, 82L, 84A, 85C, 86D, 86E, 88D, 95F, 97E;

Tervuren, 4e afdeling, sectie C, perceelnummers 319D, 365B, 367D, 367E, 370D, 372B, 373, 374A, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384A, 386, 387, 388B, 393B, 394B, 396B, 399/2, 399C, 400C, 401C, 402B, 402C.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het uitzonderlijke karakter van volgende intrinsieke waarde gemotiveerd:

Historische waarde: de oorsprong van het 207 ha grote, openbare park van Tervuren met zijn internationaal gerenommeerd Koninklijk Museum voor Midden-Afrika grijpt terug tot ca. 1200 toen de Brabantse hertog Hendrik I halverwege Brussel en Leuven, op de noordoostelijke rand van het Zoniënwoud een burcht liet optrekken, strategisch ingeplant op een landtong gevormd door de samenloop van Voer en Maelbeek. Begin 15de eeuw uitgegroeid tot een prestigieus jachtslot met omheinde warande werd deze vorstelijke residentie, afhankelijk van heersende noden en smaak, achtereenvolgens uitgebreid en omgevormd tot prestigieus buitenverblijf van de aartshertogen (1599-1633), luisterrijke zomerresidentie van Karel van Lotharingen (1740-1780) en italianiserend jachtpaviljoen van Willem-Frederik van Oranje (1817-1830). Sinds de in 1781 door Jozef II gedeceeteerde sloping van de kasteelgebouwen en de brand van het jachtpaviljoen in 1879 nog enkel gekend door de bijzonder rijke iconografie, getuigen geïsoleerde, over het domein verspreide relictten nog steeds van een eeuwenlange vorstelijke aanwezigheid en/of van een verfijnde hofarchitectuur: de deels opgegraven funderingsresten van de middeleeuwse kasteelsite met ondermeer donjon en grote gotische zaal; de vroeg-barokke hofkapel of Sint-Hubertuskapel (1616-1617) in bak- en natuursteen, geconcipteerd als een volledig vrijstaand volume op kruisvormige plattegrond naar ontwerp van hofarchitect Wenceslas Cobergher (1561-1634); de karakteristieke, kilometerslange bakstenen ommuring van de Warande met de barokke Leuvensepoort (1627) van Cobergher, de classicistische Bospoort (vermoedelijk eind 18de e.), de driedelige, neoclassicistische Warandepoort (1897) opgericht in het kader van de Wereldtentoonstelling ter plaatse van de vroegere "casteelpoort" en met daarnaast de torenvormige uitsprong, verwijzend naar de 18de - eeuwse windmolen die de waterpomp voor de fontein moest activeren; het hoefijzervormig, classicistisch stallen- en bediendencomplex (ca. 1750) door hofarchitect Jean-André Anneessens (1687-1754) uitgewerkt als een majestueuze inkompartij met staatsieplein, met erop aansluitend de uit dezelfde periode daterende en stilistische verwante orangerievleugel; de 8 meter diepe ijskelder (1817) samen met het beeld "Claudius Civilis" van Lodewijk Van Geel (1787-1852) de enige verwijzing naar het verdwenen jachtpaviljoen (1817-1823).

Huidige fysionomie, omvang en functie zijn grotendeels het resultaat van de prestigepolitiek en brede visie van Leopold II (1865-1909) die door samensmelting van staatsbezit en persoonlijke eigendommen, de zgn. Koninklijke Schenking, specifieke (bouw)projecten en talloze persoonlijke interventies het voortbestaan van dit oud hertogelijk domein voor de toe-

komst veilig stelde. Twee monumentale creaties vormen hiervan opmerkelijke getuigen: het Koloniënpaleis, een neoclassicistisch Louis XVI-paviljoen met blokvormige inkompartij langs de Leuvensesteenweg, gebouwd voor de koloniale afdeling van de Wereldtentoonstelling van 1897, naar een voorontwerp van de Franse architect A.-Ph. Aldrophe (1834-1895), met lichte aanpassingen uitgevoerd door Ernest Acker (1852-1912) en eerste Kongomuseum; en tenslotte het huidige Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, een impressionerend, eveneens neoclassicistisch complex met hoofdvolume en dienstpaviljoenen geïnspireerd op het "Petit Palais" te Parijs, naar ontwerp van de Franse architect Charles Girault (1815-1933). Met zijn vorstelijke allure en proporties en zijn unieke groene kader wordt het park van Teruren terecht beschouwd als één van de belangrijkste realisaties van Leopold II.

Historische waarde en meer bepaald de cultuurhistorische waarde: op het vlak van tuinkunst unieke, historisch sterk gelaagde, monumentale parksite uitgebouwd op de noordoostelijke rand van het Zoniënwoud in de waterrijke zone ter hoogte van samenloop van Voer en Maalbeek. Geënt op de 17de-eeuwse, ommuurde warande van de aartshertogen met drevenpatroon en Borgvijver, in de 18de-eeuw verrijkt met de typerende "Zevenster" en de Kanaalvijver als langgerekte oostwestelijke zichtas en verbinding tussen Borgvijver en Molenvijver is de huidige monumentale compositie de resultante van twee, op het einde van de 19de eeuw, onder impuls van Leopold II gerealiseerde ingrepen: de door de Brusselse architect Edouard Keilig (1827-1895) aangelegde Vossemvijver (1885-1886) die met zijn wijde bocht en boommassieven als oostelijke begrenzing een bijzonder geslaagde ingreep vormt en daarnaast de Franse tuin (ca. 1897) "à la Le Nôtre" van de Franse landschapsarchitect Elie Lainé met zijn indrukwekkende zichtassen, geometrische vijvers, trappartijen en beelden waaronder "Après le Combat" van Vicomte du Passage, "Virginus en Virginia" van Elise Bloch, "Zéphir en Psyche" van Ruxthiel en "Claudius Civilis" van Lodewijk van Geel als meest opmerkelijke.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 14-07-2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN